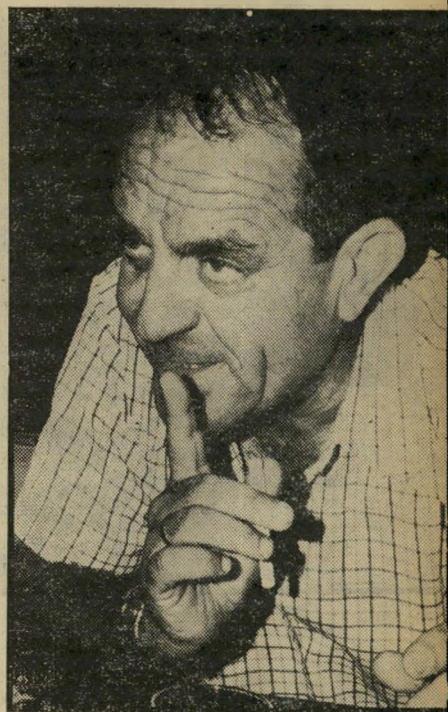

מינה צמח (משמאל) האשה שערכה את הסקרים של כימעט כל המיפלגות, מגלה בבית-המישפט סודות מן החדר

ה יו כימעט מאה שאלות על פלאטרו, נה, עד שהשבתי כי זה שיגעון גדלות. ואז שאלתי בצהוק: אולי נשאל גם על בחירתו לכנסת? ראיתי את הניצוץ שנדלק בעיניו, וכללנו את השאלה. כך ענתה מינה צמח, סטטיסטיקאית ועורכת סקרי בחירות, בבית-המישפט.

יעקב חלפון, הנאשם עם ה"כ שמואל פלאטרו-שרון וז'אק בן אודיס, בעבירות על חוקי הבחירות, הזמין את הסטטיסטיקאית להעיד במישפטו. בעיקר התכוון להור ציא מעדותה, כי במישאל האחרון שערכה עבור פלאטרו-שרון, כעשרה ימים לפני הבחירות לכנסת, התברר מעל לכל ספק כי יזכה בשני מנדאטים. בכך ניסה חלפון לשכנע את בית-המישפט כי לא היה כל צורך לשחד בוחרים או לעוות את הבחירות. "האיש הבודד בכנסת" היה זקוק לקולות עבור חברי-כנסת אחד, והנה היו מובטחים לו שניים. צמח מסרה לחלפון את תוצאות המישאל, ואמרה לו: "אתה יכול ללכת הביתה ולשבת בשקט, יש לכם שני מנדאטים — שניים יותר מדי לטעמי." אז ביקש ממנה חלפון דבר מאוד בלתי מקיבל אצל מיפלגה מנצחת. הוא ביקש ממנה שלא תמסור את תוצאות המישאל הזה לפירסום, כיוון שחשש כי הידיעה שלפלאטרו-שרון מובטחים שני מנדאטים עלולה לגרום שאנשים יתנו קולם למיפג לגות אחרות, כדי שלא לבזבו את קולם. תוך כדי החקירה גילתה העדה כיצד עלה בכלל הרעיון של מועמדותו של פלאטרו-שרון לכנסת. הסקר הראשון שאותו נתבקשה לבצע, היה מיועד לבדוק את יחס

נאשם חלפון לא לפרסם סקרים טובים

הסקר הריני

מצביעים שעבדו במסדות הסדרותיים להצהיר כי יצביעו עבור מיפלגות האופר זיכיה. ולכן היה צורך לתת משקל גדול יותר למיפלגות אלה בין הקולות השקטים. המפתח לחלוקת קולות אלה נקבע בי עזרת שאלה נוספת בסקר: "עבור מי הצבעת בבחירות הקודמות?" כאשר נקבע מפתח החלוקה לקולות השקטים, חולקו אלה והוספו לאחוזי המיפלגות המוצהרים. עבור מיפלגות שלא היו קיימות בבחירות הקודמות, כמו מיפלגתו של פלאטרו-שרון, אי אפשר היה להשתמש במפתח זה, ואז

בפומבי. מינה צמח ערכה את הסקרים לבחירות של 1977 כימעט לכל המיפלגות, והתוצאות שפירסמה לפני יום הקלפי קלעו כימעט בול, היא היתה גאה על כך — גאוה מקצועית מוצדקת. כאשר נשאלה על דרך עריכת הסקרים, הסבירה מדוע בארצות-הברית נתגלו טעויות בסקרים בעוד שהיא קלעה כל כך קרוב. הסוד הוא במפתח לחלוקת הקולות השקטים. בכל סקר נשאר אחוז גבוה של אנשים המסרבים לומר במי יבחרו, או הטוענים כי טרם החליטו. דווקא אחוזים

אהדת הקהל לפלאטרו-שרון, שהתגלתה

מן הסקר שאותו ערכה מינה צמח,

הלהיבה את האיש הבודד, שהחליט

להתמודד ברשימה לכנסת התשיעית

ציפרו את הקולות השקטים לפי המפתח הפרופורציוני. בנוסחה הזו השתמשה הסטטיסטיקאית גם בעת הבחירות לעיריית תל-אביב. גם שם הוכיחה את אמנותה. הסטטיסטיקאית לא נשאלה על סקרים שנועדו לבחירות 1981, כיוון שהדבר לא היה רלוונטי למישפט. אולם היא הביאה כדוגמה שאלה שהיתה שואלת בבחירות המתקרבות: "אם תדע כי עור וייצמן יקים רשימה עצמאית לכנסת, עבור איו מיפלגה תצביע?" אך סקר זה טרם נערך. **אילנה אלון**

אלה עלולים לקבוע את גורל הסקר. הסוד השמור ביותר הוא המפתח לחלוקת הקולות האלה. בארצות-הברית נהגו לחלקם באופן פרופורציוני למיפלגות, לפי התוצאות ש נתקבלו בספירת הקולות המוצהרים. וזה, לדעתה של צמח, מקור הטעות בסקרים האמריקאיים. מחקר שנערך עליידי אשר אריין הוכיח, כי בישראל היה חלקן של מיפלגות הר אופוזיציה בין הקולות השקטים גדול יותר מהפרופורציוני. וככל שהמיפלגה היתה רחוקה יותר מהמרכז, גדל חלקה בקולות השקטים. עד שנת 1977 עדיין חששו

הציבור להסגרתו של פלאטרו-שרון לצרפת. בדיוק באותה תקופה נתבקשה מדינת-ישראל להסגירו לצרפת על כמה תיקים פליליים שהיו תלויים ועומדים נגדו. ממשלת צרפת שיחררה באותה עת את הפידיאי המפורסם אבו דאוד, תוך סירוב להסגירו לישראל.

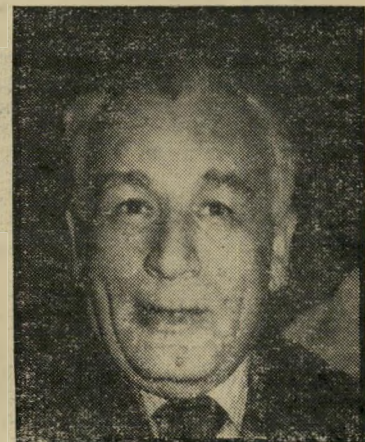
הסקר הראשון כלל מיספר רב של שאי לות, שהציגו לציבור את האיש, שכימעט לא היה ידוע עד אז. ביניהן גם השאלה: "אם כדי למנוע את הסגרתו יהיה צורך לבחור לחבר-כנסת, האם היית מצביע עבורו?" התשובה גילתה כי יש סיכוי גדול שהאיש אמנם יבחר לכנסת, תשובה זו הלהיבה את פלאטרו-שרון.

פלאטרו ועורכי-דינו באותם ימים, יצחק טוניק, עברו יחד עם מינה צמח על תוצאות הסקר, והיא שאלה את טוניק, לדבר ריה: "האם היית רוצה לראות אותו כי כנסת?" עורכי-הדין הניד בראשו ואמר כי אין הדבר נראה לו. ואז הוחלט כי טוניק יפנה לשר-המישפט, יראה לו את תוצאות הסקר וינסה לשכנעו להבטיח שפלאטרו לא יוסגר, כדי שלא תהיה עילה לבחירתו. אולם זרע הפוליטיקה דבק מאז אותו סקר ראשון באיש הבודד, והוא החליט לרכב על גל אהדת הקהל. הסקרים הבאים שערכה הסטטיסטיקאית נועדו כבר לבדוק את מיספר הקולות שיקבל ביום הקלפי. הסקרים הללו העידו, ללא צל של ספק, ובפיוור ארצי גבוה, כי האיש אמנם ייבחר.

חידת הקולות

השקטים

כ אשר קם פרקליט מחוז ירושלים, מיכאל קירש, לחקור את העדה בי חקירה נגדית, התגלו מפיה סודות מקצור עיים על עריכת סקרים, שטרם נשמעו

פרקליט טוניק לא שמח על פופולריות הקוק

נאשם פלאטרו-שרון הסקר הדליק אור בעיניו